

Michael Flepp e la «Steila dils quater vents»

Tgei manegia il cavacristallas dil cristagl-gigant che tuorna ella Val Lumnezia?

AUGUSTIN BEELI/FMR

■ L’jamna vargada ha l’uniun culturala Pro Lumerins confirmau ch’ella sei-gi secunvegnida culla fundaziun SKKG da Winterthur da prender anavos a Lumbrein, sco emprest, il secund cristagl-gigant dil Péz Regina. La FMR ha plidentau en quei regard il cavacristallas Michael Flepp, gl’anflader dil toc prezius da 1150 kilos. Gl’onn 2003 ha dus cavacristallas lumnezians scavau ord lur fuorn ella costa dil Péz Regina dus cristagls sco quei ch’ins haveva aunc mai viu en Svizra. Quel dad Alfons Derungs permiert peisa 950 kilos. El ha retschiert il num «Sulegl dil Péz Regina». Oz ei quel en possess dall’uniun Pro Lumerins ed exponius ella Casa d’Angel a Lumbrein. A siu «toc» da 1150 kilos ha *Michael Flepp* dau il num «Steila dils quater vents». Da quel, dalla valur da scazis e dil retuorn dil cristagl-gigant raquenta il cavacristallas.

FMR: 18 onns ein vargai dapi che Vos haveis anflau ils cristagls. Co vai cun Vos oz?

Michael Flepp: Ils onns ein vargai spert. Cun mei vai stupent. Onn vargau hai jeu stuiu schar operar in calun, ussa vai tiptop.

Haveva il tgierp pitiu dils strapazs da cavar cristallas?

Mah, forse schon empau, en cumbinaziun cuagl ir ad uaul, il mistregn ch’jeu hai fatg biars onns.

Igl ei bein stau ina enorma prestaziun da cavar ord in fuorn dus tocs da totalmein duas tonnas. Essas Vos pertscharts da quei?

Ussa pli fetg che inagada. Pli baul erel jeu segir buca pertscharts tgei strapazs

Michael Flepp va questa stad il 26avel onn sil Péz Regina per cristallas. FOTO MAD

ch’igl ei stau da cavar, segirar il fuorn, prender ora e menar a val l’anflada.

Meis atgnamein aunc adina a cavar cristallas?

Gie, uonn mondel jeu il 26avel onn sil Péz Regina per cristallas. Adina puspei cu jeu mondel si e giu en quei territori vegn ei endament tgei peisas ch’ins ha purtau giuado. Pli vegls ch’ins vegn e pli pertscharts ch’ins vegn da quei.

Vies cristagl grond tuorna si dalla Bassa. Tgei manegia gl’anflader da quei?

En emprema lingia fa quei grond plascher. L’idea ei fetg buna ed igl ei admirabel co ils da Lumbrein s’engaschan che la «Steila dils quater vents» sa vegnir ensi. Jeu sun fetg fetg cuntents.

Havevas Vos atgnamein giu ils 2003 e 2004, cu las gruppas ein stadas exponidas dapertut, bia damondas da glieud che vuleva cumprar ellas?

«Uonn mondel jeu il 26avel onn sil Péz Regina per cristallas.»

Ord igl archiv: Michael Flepp (davontier) ed Alfons Derungs permiert cun ina gruppa.

Vos haveis saviu vender il Vies al rimnader ed um d’immobiglias Bruno Stefanini. Co era quei contact sedaus?

Jeu vevel giu in’exposiziun ad Aathal, el museum dils dinosauriers han ins saviu mirar la gruppa dil Péz Regina. Signur Stefanini era vegnius a visitar l’exposiziun, el ha immediat mussau interess da cumprar la gruppa. Suentar sundel jeu s’entupaus duas treis gadas cun el. Contact culla fundaziun che ha cumprau il cristagl hai jeu adina giu, tochen che Bruno Stefanini ei mort il december 2018.

Eis ei stau ina buna fatschenta da vender quei cristagl?

Il prezi ei e resta confidenzials. Jeu sai mo gir ton: milliunari sundel jeu buca vegnius. La valeta dallas cristallas san ins buca definir mo aschia. Quei sa mintga cavacristallas e quei muossan era las buorsas da mineralias. Cristagl san ins buca cumparegliar culla valeta da metals prezius. La valur d’in tal mineral definescha

gl’amatur che vul exnum posseder quei toc. Era sche la gruppa peisa 1150 kilos, eis ei buca aur ed era buca platin. Rehs vegnan ins buca cun vender cristallas.

Avon 20 ni 30 onns eran las cristallas forsa pli tschercadas che oz, gliez saveis confirmar?

Gie, quei ei aschia. Ils temps semidan, e cunquei era gl’interess da cumprar cristallas. Rauba da qualitat ha aunc adina siu prezi, ed anfla aunc adina cumpraders.

Tgei manegies Vos dall’idea dalla Pro Lumerins d’exponer ils dus fargliuns en loghens separai a Lumbrein?

Il liug per la «Steila dils quater vents» che tuorna si da Turitg ei tenor miu giudicar segir buns. Jeu manegiel ch’ei seigi ina buna idea d’exponer las duas gruppas en differents loghens. Sper il «Sulegl dil Péz Regina» havess tschella gruppa propi buca plaz. Aschia san visitaders circular ed ir tras Lumbrein.

La noviza ed il rutinau

Sarina Venzin (15) e Linus Caviezel (57) raquantan da lur hobi - la pesca

CARMEN MONN/FMR

■ Omisdus ein bugen ella natira e san serevegnir dil mintgadi cura ch’els fieran ell’aua la cavaletta cul crutsch. Ferton che Sarina Venzin da Curaglia va uonn per l’emprema ga a pesca, ha Linus Caviezel da Trun gia experientscha da plirs decennis. Igl emprem da matg 2021 entscheiva la pesca ellas pli biaras parts dil Grischun. Ils ins selegran gia dapi jamnas e pils auters eis ei gia rutina. «Jeu sun buca pli nervus, denton sch’ins fa bugen enzatgei selegran ins era sin ch’ei entscheiva», di *Linus Caviezel* che va dapi 41 onns a pesca. Era sch’el ha ils davos dus onns buca priu la patenta ha el buca piars il plascher vid quei hobi. *Sarina Venzin* perencunter stat pér all’entschatta da sia carriera da pescadura. La giuvna ch’absolva la tiarza classa dil gimnasi a Mustér ha accompignau igl onn vargau ses collegas e ha survegniu plascher dil pescar: «Jeu hai sentiu ch’igl interess era cheu. Era sch’jeu hai schiglioc negina relaziun tier la pesca», di ella.

Attestat provisorì

«Pli baul savevan ins ir a pesca cun 16 onns e stueva buca far in examen», di Linus Caviezel. Perquei ch’ei fuvi lubiu dad ir pér cun 20 onns a catscha maviën biars enstagl a pesca. Ir a catscha ei il proxim temps negin tema per Sarina Venzin. Ella ei bugen ella natira: viandescha, va cun skis e sesa bugen spel flum e contempla l’aua. «Quei ei in bien equilibr tier la scola, cunzun cura ch’jeu hai examens.»

Sarina Venzin empen pigl examen da pesca. FOTO MAD

La giuvna dalla Val Medel ei s’annunziada per absolver ils cuors ed igl examen per retscheiver la patenta dad ir a pesca. Mo era quella ha il coronavirus affectuau. «La sonda proxima hai jeu in cuors da teoria al computer da treis uras e miez. Silsuentar retscheivel jeu in attestat provisorì per uonn. Quel senumna «Corona-Sana». Quei schinumnau attest davart las enconuschientschas dalla materia ei obligatori dapi ina partida onns. El decuors da quest onn ston las persunas che lessen pescar igl avegnir absolver in ulteriur cuors da teoria a Zezras. Quei cuors finescha cun in examen ed il meglier cass retscheivan els la patenta definitiva. «Durant las vacanzas da scola sun jeu sepreparada pigl emprem cuors. El cudisch «Dä Neu Fischer – IG für nachhaltige Fischerei» stat scret tut quei ch’jeu stoss saver pigl examen», di Sarina Venzin.

Paterlar ed haver legher

Muort la digren dalla populaziun dils pèschs e las midadas dallas prescripziuns ei Linus Caviezel sedecidiu encunter la patenta. En cass ch’el hagi tuttina plascher dad ir mondi el enzanua ch’ei seigi pusseivel da pescar senza il mussament da SANA. «Il pli bugen mond’jeu a pesca els flums ch’ein interessants pervia dallas buolas. Sch’jeu less guder in suentermiezdi liber ei il pescar en in lag denton era bi», di igl um che va era a catscha. Sarina Venzin preferescha il pescar ensemen culs collegas: «Aschia san ins paterlar e haver legher sch’ins ha ils pèschs che mordan buc.» Pigl emprem da matg ha

gi ella gia preparau la gronda part digl uorden. «Nua che nus mein sai jeu aunc buc. Jeu selegrel denton gia daditg sin quei di», di la studenta.

Vid la lontscha e sil taglier

Damai che Linus Caviezel s’occupa gia tons onns dalla pesca ha el era fatg entginas bialas experientschas: «Inaga erel jeu staus a pesca cun mi’amitga ed ella haveva giu il cletg da pescar in pèsch da dus kilos. Nus havein lu tertgau che quei seigi il pèsch dalla veta ed havevan grond plascher. In onn pli tard eis ella ida persula in di a pesca e pudiu tier in pèsch ch’era aunc pli grevs, numnadamein dus kilos e 250 grams.» Gliez hagi fatg surstar el, mo cura ch’ella seigi returnada a casa la sera cun in ulteriur pèsch da varga in kilo hagien els omisdus buca saviu capir il mund, di igl um che lavura tier la Distec SA a Mustér. Enzatgei ch’unescha Sarina Venzin e Linus Caviezel ei il fatg ch’els han buca mo bugen il pèsch vid la lontscha, mobein era sil taglier. «Jeu cuschinel mezza ils pèschs damai ch’jeu sun la suletta dalla famiglia che maglia propi bugen els», di la giuvna pescadura. Aschia resta ei mo da giavischar bien success per ch’ils pèschs pigliai sappien lu era vegnir magliai cun gust.

— FMR
|